

מה יקות השבת

יו"ל ע"י יקהל לובלין בארה"ק

בראשות הגה"צ רבי מנחם ברוך יאזוע שליט"א

תלמידו של פוסק הדור בעל "שבט הלוי" וצוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו הגה"צ שליט"א ◆

הקשר בין מפת ארבה למן שירד במדבר

בפרשת בשלח אנו קוראים על המן שירד לאבותינו מן השמים בזמן לקחתם במדבר, ומצינו במפת ארבה שכתוב: "וינח בכל גבול מצרים", ופרש בעל הטורים שפירצא בזה כתוב: "וינח ביום השביעי", וזה מלמד שהארבה נח בשבת כמו שגם המן לא ירד בשבת. וצריך באור, מדוע יש דמיון בין הארבה למן ששניהם נחו בשבת, בעוד שהארבה הוא מכה וענש, שחסל למצרים את כל התבואה, והמן הוא חסד ורחמים לעם ישראל?

כדי להבין זאת, נתבונן במפת ארבה שבמפה זו נאמר: "בא אל פרעה" ולכאורה מדוע לא כתוב לה' אל פרעה, כמו שנאמר במפת דם: "לה אל פרעה בבקר הנה יצא הפימה"? עוד צריך באור על מה שנאמר: "פי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו", הרי לגבי עבדי פרעה והחרטמים מצינו שהם אמרו: "אצבע אלקים היא", וכן לפני מפת ארבה, עבדי פרעה אמרו לו: "שלח את האנשים" וטענו לו קשות "הטרים תדע פי אבדה מצרים", ומרב קשי טענותיהם פרעה השתכנע אליהם ואמר למשה ולאהרן: "לכו עבדו את ה' אלוקים מי ימי ההלכים", אם כן נראה לכאורה שלב עבדי פרעה לא היה קשה?

המגרש שלא נודע

עוד יש להבין, שלאחר שמושה רבנו אמר לפרעה שפנתו לצאת ממצרים זקנים עם נערים ונדה, כתוב: "ויגרש אתם מאת פני פרעה" - ולא פרש מי המגרש (הצ"ח), ומלשון הפסוק שדבר בלשון יחיד משמע שפרעה גרש אותם, אך קשה לפרש כן מהמת הלשון שכתוב "מאת פני פרעה" (שפתי חכמים)?

ועוד, מדוע דוקא על מפת ארבה כתוב: "וימנעו תספר באוני בנה וכן בנה"? וכן מדוע התחיל בלשון יחיד "למען תספר..." וסאם בלשון רבים "וידעתם פי אני ה'", היה מן הראוי להתחיל

ולסאם בלשון רבים 'למען תספרו באוני בנכם וכן בנכם', שלשון יחיד נראה שהקב"ה אומר זאת למשה רבנו בעצמו?

מפת אכל

אלא, דהנה מפת ארבה שבאה על מצרים, יש מקום לחשב שהיא לא כל כף מפה קשה, שהרי הפרד כבר הפה את עצי השדה וכעת הארבה לא מזיק כל כף הרבה, ועוד שהארבה הוא דבר מאכל. ולא כמו כל המפות שהיו קשות מאד, וכמוכא בפרשת (שמ"ר יג ז): כיון שבא ארבה שמיחו המצרים, אמרו נקבץ וינמלא מהם חביות.

אבל במפת ארבה נאמר: "וכסה את עין הארץ", שאף על פי שהמצרים היו אוספים הרבה מהארבה, בכל זאת הארץ לא היתה מתגלית, אלא היתה מתמלאת שוב ושוב בארבה, וכמו שנאמר בארבה: "וינח", שהארבה נח על הארץ.

מפה שהיא טובה

ובעל הטורים' מדיק מהלשון "וינח" שפירצא בזה נאמר גם בשבת "וינח ביום השביעי", שמקאן יש ללמד שהארבה נח בשבת ולא נכנס לבתי המצרים, ולכאורה מדוע הארבה נח בשבת, הרי היא מכה למצרים וראוי שהיא תכה בהם גם בשבת?

אלא מקאן יש ללמד על מפת ארבה, שפולבד מזה שהיא לא היקה לעם ישראל, היא היתה גם טובה בשבילם, שעל כן הארבה היא המכה היחידה שהיתה מובעל חי טהור הראוי לאכילה.

ולפי זה יבאר הדמיון שבין הארבה למן, שיתכן לומר שהארבה הטהורים היה מאכל לעם ישראל במצרים שפשם שממפת דם נהנו עם ישראל שהדם שביאור הנואש נהפך להם למים, ואף התעשרו ממקירת המים הללו למצרים, כך יתכן שממפת ארבה נהנו עם ישראל מאכילתו, ואם

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת —

הטבח בחג מתן תורה

לכבוד מערכת מתיקות, שלום וברכה. ברצוני לספר נס עצום שארע עם זמני ע"ה לפני כמה עשרות שנים. את המעשה הזה שמעתי מפי סבתי ע"ה. וכך היה המעשה:

בעיר בגדאד שבבבל, לפני 83 שנה בשנת תש"א, סמוך לכניסת חג השבועות, ארע אסון נורא (שנה מאחר יותר בלשון ערבי 'שהיה' שפירושו: בזה, שד. ומשמעותו: תקלת פחד לפני ושלמים). המאורע הזה מזכיר מאד את המאורע שהיה בשמחת תורה בשנה זו (תשפ"ד), הן במנין הנרצחים והן בצורה ובאפי שהוא נעשה.

בסביבות השעה 6:00 אחר הצהרים, סמוך לכניסת החג, יצאו לרחובות מאות פורעים מוסלמים וטבחו בכל יהודי שנקרה בדרכם ברחובות. בהמשך הצטרפו אליהם עוד עשרות רבות ומאות של ערבים וידים חרבות ושאר כלי משחית. הם פרצו וחדרו אל תוך בתי היהודים (שכבר קטנו קדם לנו בצבע אים בצוית חף, יד כדי להבדיל בין בתי יהודי לשאינו יהודי).

הם פשוט טבחו ללא רחם באנשים נשים ונשים וזקנים, וכוזו המון המון רכוש, ואף שכניהם "הטובים" של היהודים הצטרפו לאותם פורעים, וכבר התגלה למפרע שעד כה הם רק העמידו פנים שהם טובים, אך השאגה אליהם בצהר תמיד בלבם, כמו שהוכיח מה שהצטרפו אליהם בשעת הטבח.

הפוגרום הזה נמשך עד יום טוב שני של גז'יות, [עין בגמרא שבת (כטס): שאין להקזי דם בערב שביעות, כי יש מייק ושמו טבוח, שאם לא קבלי ישראל תורה הוא טובח להם לבשרם ולדמם, ונהגו שלא להקזי דם בשום ערב יו"ט (ש"ע בהגה סוף סי' תנח).] סבתי ע"ה היתה אז כבת שש שנים, והיא ספרה שהיא זוכרת אף שקל משפחתה לקחו רהיטים ושאר חפצים כבדים ונסו לאטם את הדלת עד כמה שאפשר. ואכן בנסים גמורים לא נכנס המשחית אל ביתם.

יתכן לומר שהיה זה בזכות שהוריה היו אנשי

« המשך המעשה בעמוד ד' »

פניני אגדה

• הרה"צ ר' אליהו קאהן שליט"א
• משגיח דרשיבתנו

"ובני ישראל הלכו בניבשה בתוך הים"

אמר ר' חז"ל (סנהדרין כב): 'קשה וזוגו של אדם פקדיעת ים סוף'. חז"ל דמו את זוגו של אדם לקריעת ים סוף, כי העולם הזה הוא ים סוער של קטיונות וקשיים ומעברים שיש לכל אחד ואחד, וכמו שגם קריעת ים סוף, היה באופן ששם ישראל הלכו בניבשה בתוך הים, כך גם באשר אדם זוכה לקבל את זוגו, הדבר דומה קבישה בתוך הים הסוער של העולם הזה. ובקריעת ים סוף המים נעשו להם חומה מימין ומשמאל, וכך גם האשה היא החומה של האדם להתחזק ולהתגבר על נטיונות העולם הזה, כמאמרם (קב"ח סב): 'פרויה בלא אשה, פרויה בלא חומה'.

עוד אפשר לומר בזה, שהבשה מורה על ישוב דעת והים ההומה בגליו מורה על טלטול הדעת, וכמו שבקריעת ים סוף עם ישראל "הלכו בניבשה בתוך הים", כך בענין זוגו של אדם ישלום ביתו - כדי שאדם לא יפשל בהנהגות לא נכונות, עליו ללכת "בניבשה בתוך הים", כלומר שינהג כישוב דעת ובסבלנות, ויתנהג על פי דעת תורה על ידי שישלום עצמו מן הזנוים, שהם קדומת הבשה שבתוך הים הסוער, וכך יזכה שלא יפשל. כמאמרם (שמו"ר ג ח): 'הנוטל עצמו מן הזנוים אינו נכשל'.

כן, הארבה היה לעם ישראל במצרים פדומת המון שירד להם במדבר לאכילה.

הכנה למתנת המן

ולכן הארבה נח בשבת, להראות לעם ישראל מעין מה שהם עתידים לקבל מן מהשמים שהוא לא ירד בשבת, והוא בא ללמד אמונה בה' שהוא זן ומפונס לכל שהרי הארבה נשאר לעם ישראל במצרים לאכילה, אחרי שהם היו מיסרים ומחסרי מאכלים במצרים, וכמו שכתבו הראשונים שבשנות השעבוד המצרים האכילו את עם ישראל לחם עני.

ורק למצרים יצא מבתיהם, כמו שאמר ר' שמ"ר (שם) 'אכלו מה שהיו פקדירות ובחביות מלוחות פרוה והלכו להם', אבל ליהודים הארבה נשאר לאכילה, כמו שמבא בספר זרע שמשון, שפיון שהיה בארבה כמה מינים פשרים לאכילה, לכן היה גם לבני ישראל כדי שיאכלו ממנו. אלא שאצל ישראל היו מעט מעט, ואצל המצרים היו הרבה לאין מספר, ואפשר לז"ק בפסוק שלא נשאר ארבה "בכל גבול מצרים" ומשמע שבגבולות ישראל כן נשאר ארבה (ועי' באר מים חיים, שמות יט שז"ק עין זח).

ולגבי המן מובאר בגימטריא (ויקרא עה), שכל טעם שרצו ישראל טעמו במן, ויתכן לומר שפיוצא בזה

כל אחד הרגיש בעת אכילת המן את ההרגשה שפבר בה.

כל אדם והטעם שלו

והצדיקים שבעם ישראל פברו להרגיש בעת אכילתם את קרבת ה' ואהבתו אליהם הנפרת דרך המן הנפלא שנתן להם, ואלו המתאוננים פברו להרגיש בעת אכילת המן פאלו הם נמצאים בעת במצרים, כי הם טענו שהיה להם יותר טוב במצרים, ששם אכלו את הדגה ואת האבטיחים, שומים ובצלים וכיו.

והינו, שלפי טפשותם היתה להם הנאה גדולה יותר בהתמודדות גלות מצרים מאשר בחיים שלווים במדבר קשה מקפים בענין הפבוד ללא שום צרות, והם אכן הרגישו את הטעם שרצו פאות נפשם, כי בדרך שאדם רוצה לילך מוליקים אותו (פסות י), ועל כך נאמר: "וצדיקים ילכו גם ופשיעים יפשו כלם".

וכמו כן יש לומר במפת ארבה, שלמצרים היא היתה פשלו, ואלו עם ישראל אכלו את הארבה והתקם בהם "למען שתי אתי אלה פברו", שמפת ארבה היתה מתנה טובה לקריהם ולבני מעיהם של עם ישראל, וכמו כן גם במן היה אות ומופת פברם של ישראל שטעמו בו כל טעם שרצו.

מתיקות הארבה שפומלד להתאחד

שהרי מפת חשן היתה פחדש אדר ובין כל מפה היו שלשה שבועות, ואגב יש לומר, שפשאנו אומרים פפורים "ליהודים היתה אורה", אפשר

לפי ההשבון, מפת ארבה היתה פחדש שבט, שבו עם ישראל קוראים פפרשת בא על הארבה ובפרשת בשלח על המן, שיש דמיון ביניהם פז"ל,

צדיק נהנה ורשע סובל

המן ירד על פני המדבר וגם החיות נהנות ממנו. הצדיקים מודים לה' בהתפעלות על המן ואלו המתאוננים מקרמרים על מאכל זה.

היאך היה שיק להרגיש באכילת המן טעם של שעבוד מצרים?

על כך במאמר: הקשר בין מכת ארבה למן שירד במדבר

פניני הלכה

• הרה"ג ר' יוסף סאנדר שליט"א •

דיני קדימה בכרכות (ב)

פאָשר מגישים לשלחן כמה מיני פרות המעורבים משבעת המינים ומשאָר מיני פרות, יש בזה דעות רבות וחקיקות בין הפוסקים, אָשר מרב דבונים אין כאן המקום להביאם, לכן נביא כאן רק מה שמשקם להלכה לפי דעת המשנה ברורה (ס' ריא):

היו לפני מינים רבים של פרות ובכרתייהם שוות ויש ביניהם ממיין שבגה [כגון עגבים ותפוחים], יקדים לברך על מין שבגה אף על פי שאינו חביב עליו כמו הפרי האחד (ש"ע ריא א), ומיין שבגה קודם, אפילו אם הוא חצי פרי והשאָר הם שלמים (מש"ב ס"ד ק).

ואם אין בכרתייהם שוות [כגון עגון וזית], יקדים לברך על הפרי החביב עליו (ש"ע שם ומש"ב ב), אלא אם כן החביב הוא חצי פרי והשאָר הם שלמים, שכן השלם עדיף מחביב (מש"ב שם). וחביב הינו מה שרגיל להיות תמיד חביב עליו, אפילו אם עתה הפך במיין השני (ש"ע שם ומש"ב ב), וכולל להקדים לברך האדמה על הפרי החביב לפני שמברך העץ על פרי שאינו חביב (מש"ב ס"ד ח), וכאשר אין בכרתייהם שוות ושניהם שווים בחביבותם, יקדים לברך בראי פרי העץ (שם), וכאשר יש לפניו מין שבגה שברכתו האדמה ופרי אחר שברכתו העץ וקבול קליות של חטים ותפוחים, והם שווים עליו בחביבותם, יקדים לברך האדמה על מין שבגה (שם).

מרוח רעה לרוח טובה

והארבה שמתעופף ברוח מלמד שגם אם אדם נגרר לרוח רעה של יצר הרע או קנאה וכעס [כמו שצאמר בשאול המלך "ובעתתו רוח רעה"], בקש ויחפש את הרוח הטובה ואלה אחרי רצון ה', ובעצם כך הוא טבע היהודי, שגם אם נכשל אחר רוח רעה, לאחור מכן הוא מתחרט ומבקש את הרוח הטובה ושב אל ה', ועל פן עם ישראל נמשלו לקנה, שאפילו אם קל רוחות שבועלים מנשבות ומניעות אותו, אינן מצליחות לעקר אותו ממקומו.

מה שאין פן אצל פרהע ועבדיו שה' הכביד את לבם, ובמה הכביד את לבם? כך שלא הבינו שמפינו שה' הוא זה שמכא אותם, ראוי להם להכניע לפניו יתברך, ובמקום שיעשו כן, נסור רק להציל את עצמם מהמפלות ולכן הם רק דברו עם משה שיתפלל בעדם ולא התפילו להכניע לפני ה' ולהתפלל אליו יתברך שסיר מהם את הנגעים והמפלות, אפילו היו עושים כן, היו באים לידי תשובה שלמה והיו עושים את רצונו, לשחרר את עם ישראל ממצרים.

יראה מענש ולא מה'

וכפי שרואים שמושה רבנו אומר לפרעה: "ואתה ועבדך ידעתי כי טרם תיראון מפני ה' אלקים", ויש לזכר בלשון שאמר לו "טרם תיראון", שמושה אומר כך לפרעה שגם מה שעבדיו אמרו לו "הטרם תדע כי אבדה מצרים", זה לא נובע מיראתם מה', אלא רק מן ששהם לא רצו בראי מצרים.

ולפי זה יובן לישן הפסוק: "בא אל פרעה", הינו ללמד שה' לא רק שלח את משה שילך לפרעה, אלא ה' שלח את משה רבנו לדרך מאד פנימי אצל פרעה, והלשון "בא" הוא להכניס לפנימיות שבנפשו ולנסות לגרם לו להכניע את לבו.

לזכר את חסד ה' שנתן לנו אורה במצרים בחדש אדר ולא לשלטה בנו מפת חשך ומכה גם יצאנו ממצרים ברכוש גדול ב"ט בניסן.

ומלבד מה שעם ישראל נהנו מהארבה שאכלהו כנ"ל, הם גם למדו ממנו לקח לעבודת ה', כי לארבה יש טבע מיוחד שראוי לנו ללמד אותו מהם: שהם מאחדים מדעת עצמם, אפילו שלא מצוים אותם על כך, כמו שאומר הפסוק (משלי ל כו): "מלך אין לארבה ויצא חצץ גלוי", וכך רצון ה' מאתנו, שנתאחד זה עם זה ונציית לרצון ה' מעצמנו אף על פי שאין לנו מלך שמחייב אותנו להיות מאחדים ולעשות את רצון ה', וכמאמרם: 'טובה מרדות אחת גלבו של אדם יותר ממאה מלקיות'.

לאהב גם את השונים מאתנו

ומובא בתרגום יונתן (שמות יד א), שפאָשר עם ישראל עמדו לפני ים סוף, הם נעשו לארבע תלות, ונראה לבאר שלכן קדמה ליציאת מצרים מפת הארבה, כי בארבה יש ארבעה סוגים (כמו שרמזו במלה 'ארבה' שהיא דומה למלה 'ארבעה') ובכל זאת הם מאחדים זה עם זה, ויבאר שמשפחה זו הקב"ה הביא את הארבה לעם ישראל במצרים, כדי להכין אותם ליציאת מצרים על ידי שילמדו מהארבה להיות מאחדים כל אחד עם חברו, אף על פי שבהכרח יש הרבה מינים וסוגים של טבעים בין בני ישראל.

והארבה הוא בעל חיל קליל שמתעופף ברוח ובכך הוא מלמד אותנו להיות קלילים ולא להקרות את דעתנו על הזולת, אלא להבין את השני ולקבל אותו כמו שהוא, והעקר לדעת להתנהג כך מדעת עצמנו ולא רק באופן שישי לנו מלך ומנהיג שיורה לנו להתנהג במדות טובות אלו, כמו הארבה שמתנהג במדות אלו אף על פי שאין לו מלך.

מרידות פרעה המסית ומדיח

כחזו של חבר

ויש לבאר שהקב"ה סבב זאת שעבד פרעה בתחלה רצו לשחרר את עם ישראל ולאחר מכן שנו את דעתם על ידי פרעה, בכדי ללמדנו כמה צריך להתהר מחברים רעים, שאפילו אדם שמבין בחוש את רעת הדרך הרעה שעומדת לפניו או שהוא הולך בה, כמו עבד פרעה שאמר: "הטרם תדע כי אבדה מצרים", בכל זאת, על ידי חברים רעים הוא עלול לשנות את דעתו ולהמשיך לטעות אחרי הדרך הרעה, כמו שלאחר מכן גם עבד פרעה הסכימו להשאיר את עם ישראל במצרים.

ומכאן נלמד על מדה טובה המרבה ממדת פרענות, על מעלת קרבה ליראי ה', שאפילו אדם שאינו מבין את ערוה ההליכה אחר רצון

כיון שבתחלה עבד פרעה רצו לשחרר את עם ישראל, לכן "ויגרש אתם מאת פני פרעה", ומובא במדרש (שמות יג ה) שפרעה בעצמו צנה לגרשם ויש לפרש שהתורה הסתירה זאת ולא נכתב מפרש שפרעה הוא זה שגרשם, ועוד שנקתב "מאת פני פרעה", שגורם להבין שבכניול לא פרעה בעצמו גרשם - כל זאת מפני כבוד המלכות, כמו שפינינו שמושה רבנו אמר לפרעה: "יגרדו כל עבדי אלה אלי", ולא אמר לפרעה שהוא עצמו ירד אליו ופרשו ת"ז (שמות יג א) שזאת מפני כבוד המלכות, וכיון שפרעה גרש את משה ואהרן, עבדיו השפיעו ממנו לרעה ואז גם הם לא רצו לשחרר את עם ישראל, שהרי לאחר שמושה ואהרן גרשו על ידי פרעה, לא באו עבדיו לטען לו שישלח את ישראל.

ה', על ידי שיתקרב ליראי ה', וזה להשריף את דרך הישר וללכת בדרךים הטובות שעניי ה'.

ספור יציאת מצרים הראשון

"ולמען תספר" נאמר בלשון יחיד, ויבדך דרש אפסר לומר שאמנם צוי "למען תספר" הוא לדורות לכל אדם ואחד מיישראל, אף באותה השנה בעצמה עקר הציוי היה למשה רבנו, כי בדורו של משה לא היה לעם ישראל למי לחפש את ספור יציאת מצרים, כי גלם כבר ראו בעצמם את מה שה' עשה למצרים, אבל אשתו ובניו של משה היו במדון, וכאשר הם באו למדבר, קיים בהם משה "למען תספר באזני בנה ובה בנה", שספר את הנסים שהיו במצרים, מה שהם לא ראו בעיניהם.

ומה גם שמושה רבנו ראה דברים מיוחדים בהנהגת

עצה מתוקה

כאשר משה רבנו צעק אל ה' מול הים, ה' השיב לו: "מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו, ויש בזה ללמדנו שבאשר אדם מתפלל אל ה' יתברך, עליו להבחין בעת שהישועה כבר לפניו.

ולא כמו שפעמים רבות אפשר לראות שאדם מתפלל לה' ואינו מבחין כמה שכבר ה' ענה לתפלתו והשיב לו רבות, ולכן הוא ממשיך רק לבקש את בקשתו ואינו מעריך ומכיר טובה על מה שכבר נענה, שתפלה כזאת היא בגדר התמרמרות על ה' חלילה, שהוא ממשיך רק לבקש ואינו מעריך את מה שכבר קבל לכו ה' אומר למשה אל תצעק אלי עוד, כי כבר הכנתי לך את הישועה, הרים את מטף והים יבקע לפניכם.

מתיקות שיחי

רבנו של עולם, זכנו להבחין בטובות שאתה גומל עמנו ונרבה להודות לפניך ולהלל לשמך הגדול על נסיד ועל נפלאותיך ועל ישועותיך שאתה גומל עמנו, ואתה תעורר רחמך עלינו ותושיענו בישועה שלמה, אם כוונת הגון ובזרע של קניא (בפרט לפב' ט'), אם ברפואה שלמה (בפרט לפב' ט'), אם בפרנסה ברנח (בפרט לפב' ט') ובכל מה שאנו נצרכים לישועה, והעקר שנבוא מכל השפע שתביא לנו לקרבך ולאהבתך, ותמהר ותחיש לגאלנו ותבנה בית מקדשנו ותפארתנו, ששם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות, אמן סלה.

"ופרי מתוק להבי"

מה היתה כבודת הלב של עבדיך פרעה גם בעת שאמריו לפרעה להוציא את ישראל ממצרים?

הפתרון לחידה מונח בתוכן גיליון זה. ניתן לשלוח את התשובה לכתובת האי-מייל: 7885595@GMAIL.COM או בהודעה קולית בקו 'קול מתיקות': 073-313-4395. בצירוף שם. כתובת וטלפון

יתרו ובניו כשבאו אליו למדבר, שאז הוא קדש את אשתו בפעם השנייה "אחר שלוחיה".

וספורי הנסים הללו היו קשבע ברכות שמרביים בנשיאותו, שהרי גם השבע ברכות הם ספורי נסים, שבהם מקוריים ש' ברא 'ששון ושמחה חתן וכלה' ובקה מודים לה' שברא את מדת הששון והשמחה לאדם עוד לפני שברא חתן וכלה כ'תרופה שקודמת למפה', ששבע האדם שיש לו עצבות ומרידות ולכן ה' הקדים לברא לאדם את מדת הששון והשמחה, כדי לעזר לו להיות שמח ומאשר בביתו.

מלחמה ומזון באותו רגע

האויב, ובקריאה זו עלינו להודות לה' ששומרו עלינו ושם בלב אויבי ישראל פחד להלחם בנו, שזהו גם נפלא, שהרי יש להם את היכולת הפשמית להכחיד חלילה את כל ארץ הקדש, והקב"ה מסמא את עיניהם שלא יעשו זאת, כי הוא יתברך לא רוצה שתהיה צרה לעמו ישראל.

נמצא, ש' הוא 'בעל מלחמות', שהוא זה ששוחם עברנו, ובאותה עת הוא יתברך 'זרע צדקות ומצמיח ישועות', שמצמיח לנו מהאזעים מזון לאכילה באופן פלאי הדומה לפלא תחית המתים, שתאיר שנגרם באדמה הופך לפר' משבח ומבחר לאכילה, ובאותה עת הוא גם 'בורא רפואות' ומרפא את חולי ישראל, אם נן, רק אליו יתברך עינינו צריכות להיות נשואות תמיד והוא יראה בעינינו ויכניע את כל אויבינו עד עפר ויגאלנו גאלת עולמים, אמן סלה.

אבל הגוי שהיה צעיר וחזק ממנו, השיג אותו והדיבק אותו אל תוך מבוי סתום אשר אין דרך לפנות ימין ושמאל.

הקב"ה של רגעים אחדים, ברחמי ה' יתברך עליו, צץ במוחו של זקני רעיון, הוא התכופך ונפל לרגלי הגוי ואמר לו בלשון ערבית: 'אני מנח בידים שלך ושל אלקים' הוא עשה בעצם מה שעשה יעקב אבינו שהשתחוה לפני עשו כשבא להורגו.

או קרה הנס הגדול, שלמרבח הפלא הדברים פעלו על הגוי וירך ממנו ושלחו לנפשו. כמו שיעקב אמר לעשו כשבא לקראתו להורגו, 'כי על פן ראיתי פניך כראת פני אלקים ותרצני', וכתב רש"י: 'ולמה הזכיר לו ראית המלאך כדי שיתברא היקנו ואמר ראה מלאכים ונצול, אינו יכול לו מעתה, ויחכן שגם אותו גוי אמר בלבן, היהודי הזה מרגיש שהוא מנח בידים של אלקים, אז אוי ואבוי לי אם אגע בו לךרה...'

היה הדברים לעלי נשמת כל אותם קדושים, ואמר ה' די לצרותינו ונגלותנו ונגאלנו בקרוב, אמן.

ב. י. בני ברק

ה' ובנסים הגדולים שעשה במצרים, מה שלא ראו כל עם ישראל, לכן הצוי "למען תספר" נאמר בלשון יחיד כלפי משה, לרמז שלמשה היו דברים מיוחדים לספר בנסי' יציאת מצרים, שמושה רבנו ידע את כל סוגי המכות הרבות שמוקב"ה הפך את המצרים במצרים ועל הים, כמו ש' שדרש רבי עקיבא (מובא בהגדה של פסח) שבמצרים ה' הפך אותם חמשים מכות ועל הים הפך אותם מאתים וחמשים מכות.

השבע ברכות של משה רבנו

ואכן משה רבנו ספר את הדברים הללו לפני

במים הללו, שמלחמה שונרת בארץ הקדש, עלינו לדעת שה' הוא הגלם לנו, כמו ש' נאמר בשירת הים: "ה' איש מלחמה", והלשון "איש" באה למדד ש' הוא גבור, אבל באמת גבורתו ומדתו של הקב"ה שונה מגבורתו ומדתו של בשר ודם, שפאשר אדם בשר ודם עוסק במלחמה, אינו יכול לעסוק באותה עת גם במדת החסד, אבל אצל הקב"ה אין מגבלות, וגם בעת שהוא מתנהג במדת הגבורה ב"איש מלחמה" להכות את אויבי ישראל, גם אז "ה' שמו", שאף באותו זמן הוא מתנהג גם במדת הרחמים לזון את ברייתו, ונותן לאדם את כל מה שהוא נצרך, כגון שדור וילדים, וכן ה' נותן לנו 'מזון' רחמי שמופה אותנו לרפם מדות טובות וקרבת אלקים.

ובסוף פרשתנו מובא ענין המלחמה בעמלק, שהקב"ה ופה את עם ישראל להנצל מידי עמלק

המשך מתיקות הניסים

צדקה וחסד, כפי שספרה סבתי שבכל ערב שבת אמה של סבתי היתה שולחת בידי בתה (סבתי),

סל מלא ובתוכו אכל מבשל וחלות ופרות ומיני מגדים, ושולחת אותה שתביא את הסל למשפחה עניה שגרה בשכונתם.

על כל פנים, בליה קשהלכו לישון על הגנות, (פר היה נהוג אז, מפני החם הכבד השורר שם בימות הקיץ),

מספרת סבתי שהיא זוכרת שמרב רבוי הצעקות אחת גדולה, שעלתה מעלה מעלה לרום שמיא, כששמעתי זאת ממנה, הבנתי מדוע במצרים במפת בכורות כתוב: 'והיתה צעקה גדלה' וכתוב צעקה בלשון יחיד ולא כתוב צעקות, כי באמת כל הצעקות התבררו והקטרפו יחד לצעקה אחת גדולה.

על כל פנים, הנס שארע עם זקני, היה כאשר באותו ערב חג השבועות, אביה-זקני חזר מעבודתו בשעה שהסתובבו הפורעים ברחובות ובקשו טרף, והנה התחיל לרוץ לעברו עבדי ובידו חרב חדה. אביה-זקני התחיל לרוץ בכל כחו,